

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΔΕΥΤΕΡΑ 21 ΜΑΪΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

- A1.** Η αρχαία ελληνική τέχνη ξεπερνά τα όρια του χωροχρόνου και γίνεται βασικός πυρήνας του εξανθρωπισμού. Στην κλασική της μορφή η ελληνική καλλιτεχνική δημιουργία εξαίρει την αξία της συλλογικότητας και την ανάγκη συνοχής του κοινωνικού ιστού, της εξισορρόπησης αντιτιθέμενων δυνάμεων και την κυριαρχία του ορθού λόγου απελευθερωμένου από τη δεσποτεία του μύθου. Πρώτη αυτή πρόβαλε το ελεύθερο δημιουργικό πνεύμα, το αποδέσμευσε από την κυριαρχία ενστίκτων και ενέσκηψε στον ψυχισμό του ανθρώπου. Η ελληνική τέχνη είναι το αποτέλεσμα της ανάγκης για αυτογνωσία, σύλληψης του ιδανικού, της καθολικότητας, της αιώνιας αλήθειας και της συνένωσης του εφήμερου με το διηνεκές, στοιχεία που οδηγούν στο θεμελιώδες ζητούμενο, την εσωτερική ελευθερία.
- B1.** Η αρχαία ελληνική τέχνη είναι αυτή που πρώτη έστρεψε το βλέμμα της στον άνθρωπο, που προσπάθησε να φτάσει στην ουσία του. Πίστεψε στις αστείρευτες δυνάμεις του ατόμου και αυτές προσπάθησε να αφυπνίσει και να αξιοποιήσει στο έπακρο. Πρόβαλλε την αξία του μέτρου, της ισορροπίας, της αρμονίας και επικεντρώθηκε στο συγκερασμό του κάλλους με το πνεύμα. Εστιάζοντας σε αξίες διαχρονικές, βαθιά ανθρωπιστικές που αποτελούν το ζητούμενο για κάθε κοινωνία και εποχή αγωνίστηκε να απελευθερώσει το άτομο από τα δεσμά του εξανδραποδισμού, της παγίδευσης σε επίπλαστες ανάγκες, της αλλοτρίωσης παραμένοντας έτσι πάντα πρωτοποριακά επίκαιρη και ζωντανή.
- B2. α)** Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου οι τρόποι πειθούς είναι:
Επίκληση στο συναίσθημα: σκοπός της συντάκτριας του κειμένου είναι να ασκήσει ψυχική επίδραση στο αναγνωστικό κοινό, ώστε να διεγερθούν τα κατάλληλα συναισθήματα. Ο στόχος επιτυγχάνεται με τον προτρεπτικό τόνο «ιδού η απαρχή..., ιδού το πρώτο...» και το λυρικό ύφος.
Επίκληση στη λογική με επιχείρημα: προκειμένου η συγγραφέας να τεκμηριώσει τη θέση της πως «η αρχαία τέχνη...και ζωντανή» παραθέτει ένα επιχείρημα: «η αρχαία τέχνη...δημιουργία ελευθερίας».
- β)** «να δαμάσει το πάθος»
«το αρχαιοελληνικό αισθητικό σημαδεύει την καταγωγή»
«να αιχμαλωτίσει την τέλεια μορφή»
«το αρχαίο άγαλμα ... καθαγιάζει και αγλαΐζει τους χώρους της πόλης»
«ιδού η αυγή του μυστηρίου»
- B3. α)** επίτευγμα = κατόρθωμα, επιτυχία
δαμάσει = τιθασεύσει, υποτάξει

μετάβαση = μετακίνηση, πέρασμα
πληρότητα = ολότητα
ουσιώδες = βασικό, κεφαλαιώδες, θεμελιώδες

- β) έλλογη = παράλογη, άλογη
κοντά = μακριά
συνοπτικό = διεξοδικό, αναλυτικό
φυσικής = τεχνητής
αιχμαλωτίσει = απελευθερώσει, αποδεσμεύσει

- B4.** Και στις δυο προτάσεις η σύνταξη είναι ενεργητική. Στην παθητική σύνταξη:
«Τα πλαίσια μιας πάντα ευνομούμενης και ισορροπημένης πολιτείας διαγράφονται από τον τεχνίτη»
«Δαμάστηκε από την ελληνική τέχνη το ζώο πριν ανακαλυφθεί ο τέλειος άνθρωπος»

- Γ1.** **Επικοινωνιακό πλαίσιο:** Πρόκειται για εισήγηση. Απαιτείται προσφώνηση και αποφώνηση του ακροατηρίου. Στον πρόλογο ο μαθητής θέτει το θέμα και το σκοπό της ομιλίας, ενώ στη συνέχεια αναπτύσσει τις κύριες ιδέες. Το ύφος είναι σοβαρό κι επίσημο. Απαιτείται λογική διάρθρωση ιδεών, κυριολεκτική γλώσσα, ενώ κατάλληλα γραμματικά πρόσωπα εκτός του γ' προσώπου, το α' ενικό, το α' και β' πληθυντικό. Το κείμενο κλείνει με χαιρετισμό ή ευχαριστία. (Οι προσφωνήσεις, όταν αλλάζει η ενότητα ή πριν τον επίλογο, είναι απαραίτητο στοιχείο)

Α' Ζητούμενο: Η προσφορά της τέχνης στους νέους:

- Βελτιώνει την αισθητική των νέων μέσα από την επαφή με το ωραίο, το ρυθμό, την αρμονία, ώστε να επιζητούν και να απολαμβάνουν το καλαίσθητο και να αποφεύγουν το κακόγουστο.
- Εξευγενίζει τους νέους, τους κάνει πληρέστερους συναισθηματικά, τους ευαισθητοποιεί, τους διδάσκει να ζουν πιο ουσιαστικά, οδηγεί σε μια νέα αντίληψη του κόσμου και των προβλημάτων.
- Προβάλλει αξίες και ιδανικά, διαδίδει κοινωνικά μηνύματα, εμπνέει, στοιχεία απαραίτητα σε μια εποχή πνευματικής ρηχότητας και αλλοτρίωσης όπως η σημερινή.
- Διαπλάθει ήθος, ανυψώνει τον νέο από μια κατακερματισμένη σε μια ολοκληρωμένη ύπαρξη. Βοηθά όχι μόνο να υπομένει την πραγματικότητα, αλλά και να την αλλάξει κάνοντάς τη πιο ανθρώπινη.
- Προβάλλει το ελεύθερο δημιουργικό πνεύμα σε μια εποχή χειραγώγησης.
- Τους βοηθά να επικοινωνήσουν, να συνεννοηθούν, να έρθουν πιο κοντά. η βίωση της αισθητικής συγκίνησης τους ενώνει. Μπορεί η επαφή να μη γίνεται με τους συνηθισμένους τρόπους, ωστόσο είναι πλήρης. Το ότι συμπάσχουν στα δρώμενα τους ενώνει με ουσιαδέστερο τρόπο από οποιαδήποτε ορθολογική επικοινωνία. Το ότι μοιράζονται τη συγκίνηση, το ότι συναισθάνονται τους οδηγεί σε μια βαθύτερη και ουσιαστικότερη ένωση που καταργεί τη μοναξιά.
- Μέσω της τέχνης ο νέος ξεπερνά τη μίζερη πραγματικότητα, απελευθερώνεται από τα δεσμά της ανάγκης, βιώνει μια πρωτόγονη ελευθερία. Η «κάθαρση» τους βοηθά να απελευθερωθούν από το φόβο, την ανασφάλεια, την τυφλή μοίρα.

- Εξαλείφει τις κοινωνικές διαφορές, δημιουργεί μια συλλογικότητα που ανταποκρίνεται στο γενικά ανθρωπινό και όχι στο ατομικό.
- Προσφέρει ουσιαστική ψυχαγωγία και διασκέδαση που διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες, οξύνει την κριτική σκέψη, καλλιεργεί τη γόνιμη φαντασία, καλύπτει υπαρξιακές ανησυχίες και αναζητήσεις και συμβάλλει στην αυτοπραγμάτωση.
- Δημιουργεί δεσμούς μεταξύ παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος, αποτελεί γέφυρα της ατομικής και καθολικής εμπειρίας.
- Αποκαλύπτει στο νέο τον πολιτισμό του έθνους του, που δεν μπορεί να το προσεγγίσει πληρέστερα παρά μόνο μέσω της τέχνης του.

Β' ζητούμενο: Συμβολή του σχολείου στην επαφή με την τέχνη:

Το σχολείο μπορεί να βοηθήσει τους νέους να αντισταθούν στη μαζική κουλτούρα, να διαμορφώσουν ορθά αξιολογικά αισθητικά κριτήρια μέσα από την επαφή με τη γνήσια τέχνη. Οφείλει να αναχαιτίσει το κύμα απευαισθητοποίησης των νέων και να αποκαταστήσει τις σχέσεις του με την ομορφιά. Πιο συγκεκριμένα:

- Απαιτείται αλλαγή προσανατολισμού του χαρακτήρα της εκπαίδευσης, που οφείλει να γίνει ανθρωπιστικός. Η άρση του χρησιμοθηρικού της χαρακτήρα θα συμβάλλει στην ουσιαστική επαφή του νέου με όλες τις μορφές τέχνης.
- Ουσιαστική αισθητική αγωγή, συστηματική διδασκαλία και προσπάθεια σε βάθος χρόνου.
- Τα καλλιτεχνικά μαθήματα θα πρέπει να θεωρούνται κύρια και όχι να παραγκωνίζονται εξαιτίας του φόρτου των άλλων μαθημάτων. Αύξηση των ωρών διδασκαλίας τους.
- Επάρκεια απαιτούμενης υλικοτεχνικής υποδομής, κατάλληλο διδακτικό προσωπικό.
- Άρση της νοοτροπίας πως η ενασχόληση με την τέχνη θεωρείται πολυτέλεια, καθώς οι άνθρωποι συνήθως αποβλέπουν στην κάλυψη των βιοτικών τους αναγκών.
- Παροχή ευκαιριών στους μαθητές να δημιουργήσουν στο πλαίσιο διαφόρων σχολικών δραστηριοτήτων (θεατρικών παραστάσεων, χορωδιών, μουσικών εκδηλώσεων, εκθέσεων και διαγωνισμών).
- Επισκέψεις σε χώρους τέχνης, μουσεία, Εθνική Πινακοθήκη, Μέγαρο Μουσικής, κτλ.
- Οργάνωση θεατρικών και μουσικοχορευτικών ομάδων.
- Λειτουργία μουσικών Λυκείων.
- Συνύπαρξη στις σχολικές τάξεις ατόμων που ενδιαφέρονται για την τέχνη και μαθητών αδιάφορων γι' αυτήν.

Επίλογος

Κυρίες και Κύριοι,

Για να αποκτήσει η τέχνη τη θέση που της ταιριάζει στο σχολείο χρειάζεται μια διαφορετική εκπαιδευτική αντίληψη και φιλοσοφία. Όσο κυρίαρχη εκπαιδευτική επιλογή θα παραμένει η μετάδοση τυποποιημένων γνώσεων, ο ανταγωνισμός, η επιτυχία στις εξετάσεις, τόσο η τέχνη θα βρίσκεται στο περιθώριο της σχολικής ζωής.

Γκύζη 14-Αθήνα

Τηλ : 210.64.52.777

Η τέχνη σημαίνει ελεύθερη έκφραση, φαντασία, πρωτοτυπία, δημιουργία, αγάπη για τη ζωή και τις ομορφιές της.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας